

آنچه در این شماره می خوانید:

- مدالیون و کاربردهای آن در سینما و تلویزیون (قسمت دوم)
- صدای مونو در عصر استریو
- محتوا یا فرم؟ مسأله این است
- ADSL (شبکه داده 29)
- عجیب اما واقعی
- کنتر است: عبدالعباس برغشی (گرافیکست بازنشسته)

الْحَسَنَاتُ عِنْدَ اللَّهِ صَدَقَ عَلَيْهِ الْوَعْدُ

قَالَ عِبْرَةُ الْأَعْلَاءِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

إِنَّمَا خَرَجْتُ لِطَلْبِ الْإِصْلَاحِ فِي أُمَّةٍ جَدِّي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ،
أُرِيدُ أَنْ أَمَرَ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ.

به درستی که من برای اصلاح در امت جدم (صلی الله علیه و آله) حرکت کردم
و می خواهم امر به معروف و نهی از منکر نمایم.

سلام

ایام سوگواری سرور شهیدان حضرت اباعبدالله الحسین(علیه السلام) را به شما تسلیت می‌گویم و آرزو می‌کنم از مواهب پربرکت این ایام در کسب معارف ارزشمند و انسان‌ساز دینی بهره‌شایسته برده باشید. انتشار این شماره نشریه با آغاز سال تحصیلی جدید همزمان شده است. رسانه تلویزیون به صورت عام وظیفه آموزش و ارتقاء آگاهی‌های مخاطبان خود را نیز برعهده دارد و از ارکان مهم تاثیرگذار بر فرهنگ عمومی جوامع محسوب می‌شود. این جنبه از رسالت رسانه تلویزیون آنقدر اهمیت دارد که بسیاری از کشورهای دنیا شبکه‌های تلویزیونی آموزشی (Educational channels) ایجاد نموده‌اند و به صورت اختصاصی نیز به موضوع مهم آموزش می‌پردازند. در شماره‌های آتی نشریه بسامد سعی خواهیم کرد به این وجه مهم از کارکرد تلویزیون بپردازیم.

احمد

رجایی

فهرست مطالب

- مدالیون و کاربردهای آن در سینما و تلویزیون (قسمت دوم)..... صفحه ۴
- صدای مونو در عصر استریو..... صفحه ۷
- محتوا یا فرم؟ مسأله این است..... صفحه ۸
- ADSL (شبکه داده ۲۹)..... صفحه ۹
- عجیب اما واقعی..... صفحه ۱۱
- کنتراست: عبدالعباس برغشی (گرافیست بازنشسته)..... صفحه ۱۳

ویرایش و صفحه‌آرایی: محمد حسن ارجمندی

مسئول اجرایی: آمنه میرزاخانلو

زیر نظر هیئت تحریریه

Email : basamad.magazines1@gmail.com

سعید آتشین

تصویر اصلی الصاق شد که آغازی بر استفاده از مدالیون ویدئویی در پخش برنامه‌های زنده تلویزیونی بود. (شکل ۱)

شکل ۱

با توسعه فن آوری دیجیتال -چه در تولید نرم افزارهای گرافیک و تدوین، چه در تولید دستگاه‌های ترکیب تصاویر Vision Mixer برای استودیوهای تلویزیونی- کاربرد مدالیون نیز گسترش یافت و امروزه در انواع تولیدات تلویزیونی مانند برنامه‌های خبری، گفتگو، مسابقه، موسیقی-تصویر و برنامه‌های نمایشی و همین طور آگهی‌های تجاری از آن به شکل‌های مختلف استفاده می‌شود.

ورود فناوری‌های ویدئویی دیجیتال، فرایند تقسیم کردن صفحه نمایش را بسیار ساده‌تر کرد و کاربرد آن را در سینما و تلویزیون گسترش داد و به آن تنوع بیشتری بخشید. به طور مثال در برخی صحنه‌های فیلم (2000) Timecode از این تکنیک برای نشان دادن همزمان چهار رویداد متفاوت، در زمان واقعی فیلم استفاده شد. بدین ترتیب برخی فیلمسازان از مدالیون به عنوان بخشی از ساختار روایی در آثار خود بهره برده اند. (شکل ۲)

در گیرنده‌ها :

امروزه ایجاد «تصویر در تصویر» یکی از ویژگی‌های معمولی در گیرنده‌های خانگی است و شاید آنچنان اتفاق خارق العاده‌ای به حساب نیاید. برنامه اصلی به صورت تمام قاب در صفحه تلویزیون دیده می‌شود و همزمان یک یا چند برنامه (کانال) دیگر در پنجره‌هایی کوچکتر روی تصویر اصلی ظاهر می‌شوند و صدا معمولاً مربوط به تصویر اصلی است. این فن آوری به بیننده این امکان را می‌دهد که به تماشای برنامه‌ای بنشیند در حالی که انتظار شروع برنامه‌ای از یک کانال دیگر را دارد. آزمایش عملی افزودن یک تصویر به تصویر اصلی مدت‌ها قبل از آنکه کاربرد آن در گیرنده‌های خانگی مقرون به صرفه شود، انجام شده بود. در سال ۱۹۸۰ شرکت ژاپنی NEC برای اولین بار این فن آوری را به صورت ابتدایی و آزمایشگاهی اجرا کرد، اما به دلیل هزینه بالا به موفقیت تجاری دست نیافت. در ۱۹۸۳ شرکت فیلیپس (Philips) برای نخستین بار تولید انبوه گیرنده‌هایی را آغاز کرد که امکان ایجاد «تصویر در تصویر» را داشت. پنجره کوچکی که به گوشه‌ای از تصویر اصلی الحاق می‌شد و تصاویری جداگانه و سیاه و سفید را نمایش می‌داد. امروزه در عصر تلویزیون دیجیتال که با کاهش هزینه‌های تولید همراه شده است بیشتر گیرنده‌های خانگی امکان ایجاد «تصویر در تصویر» را دارند.

در پخش تلویزیونی :

شرکت انگلیسی کوانتل Quantel در سال ۱۹۷۵ دستگاه DFS3000 را تولید کرد که یک ذخیره ساز (Framestore) تمام دیجیتال بود. در پوشش تلویزیونی المپیک ۱۹۷۶ مونترئال کانادا از این دستگاه برای ایجاد اولین مدالیون‌های ویدئویی استفاده شد. در مراسم افتتاحیه در چند مورد تصاویری به صورت مدالیون به

بیابید یک بار دیگر تعریف مدالیون Medallion (تصویر چند بخشی) را مرور کنیم. مدالیون یکی از قدیمی ترین تکنیک‌های استفاده شده در تاریخ تصاویر متحرک است که تدوینگران و خالقان جلوه‌های ویژه بصری آن را بکار گرفته‌اند.

قدمت آن به سال‌های اولیه تولد سینما و حتی قبل از ابداع تکنیک‌های تدوین فیلم می‌رسد. مدالیون‌سازی در دنیای فیلم و ویدئو باقی ماند و کاربردهای خود را حفظ کرد. مدالیون به زبان ساده یعنی نشان دادن دو یا چند تصویر جداگانه به طور همزمان بر صفحه نمایش (پرده سینما یا قاب تلویزیون)

باتوجه به این تعریف، یک «قاب چند بخشی» چگونه می‌تواند معانی را به مخاطب منتقل کند؟ مدالیون به عنوان یک سبک بصری خاص که در ساختار روایی فیلم و ویدئو بکار گرفته می‌شود (به تناسب نوع بُرش‌ها و محتوای قاب‌ها) کارکردهای زیر را دارد :

۱. تنوع بصری : ارائه اطلاعات متعدد و متنوع بر صفحه نمایش
۲. تأکید بصری : تکثیر یک سوژه در صفحه نمایش به منظور تأکید بر اهمیت آن
۳. همزمانی : نشان دادن دو یا چند رویداد همزمان
۴. تکمیل : نمایش قاب‌هایی که محتوای آنها (در بیان و پرورش موضوع) مکمل یکدیگرند.
۵. مقایسه : ایجاد امکان سنجش بصری بین دو یا چند موضوع
۶. تدوین : تصویر چندگانه به عنوان جایگزینی برای تدوین نماهای پشت سرهم عمل می‌کند و اختیار ترکیب نماها را به بیننده واگذار می‌کند. (بیننده مفسر تک تک قاب‌ها و معانی برآمده از ترکیب آنهاست.)

شکل ۲

البته فقط یکی از قاب‌ها دارای تصویر متحرک است. بدین معنی که ویدئو در هر یک از قاب‌ها متوقف (Freeze) شده و در قاب بعدی ادامه می‌یابد. (شکل ۷)

شکل ۷

از فرم بُرش عمودی تصویر در برنامه‌های گفتگوی خبری برای نشان دادن همزمان افرادی که در مکان‌های مختلف هستند، استفاده می‌شود.

در تولید مدالیون عمودی، حاشیه چپ و راست تصویر اصلی (تا کناره‌های شانه) حذف می‌شود تا بتوان آنها را درون مدالیون جای داد. (شکل ۸)

هنگامی که می‌خواهیم در کنار تصویر مهمان، ویدئویی مرتبط با موضوع، پخش شود از الگوی «مدالیون تکمیلی» استفاده می‌کنیم. در اینجا با یک فرم نامتقارن روبرو هستیم که در قسمت کوچک آن تصویر مهمان و در قسمت بزرگ، ویدئوی مکمل جاگذاری می‌شود.

در استفاده از این نوع مدالیون نکته اصلی این است که ما می‌توانیم حاشیه چپ و راست تصویر مهمان را حذف کنیم تا در الگوی مدالیون جای بگیرد. اما برای ویدئو ملزم به طراحی قاب مستطیل افقی (کادر تلویزیونی) هستیم زیرا محتوای ویدئو بایستی به طور کامل دیده شود. (شکل ۹)

بنابراین وقتی این دو تصویر، کنار یکدیگر نمایش داده می‌شوند، بیننده می‌تواند نظاره‌گر عمل و عکس‌العمل همزمان شخصیت‌ها در حالت اجرای واقعی باشد. این روش به بیننده این امکان را می‌دهد که به عنوان پردازشگر ادراکی (perceptual editor) عمل کند. در واقع مخاطب فیلم می‌تواند از بین‌کنش یا واکنشی که بطور همزمان اتفاق افتاده است، انتخاب کند که کدام را ببیند.

امروزه این نوع از کاربرد مدالیون در برنامه‌های گفتگو محور تلویزیونی استفاده می‌شود. بطور مثال در یک مناظره زنده تلویزیونی، هنگامی که دو طرف مناظره وارد بحث و جدل می‌شوند، بیننده می‌تواند کنش و واکنش آنها را بطور همزمان ببیند. در صورتی که اگر قرار باشد تصویر هرکدام از آنها بطور جداگانه نمایش داده شود بخشی از عمل و عکس‌العمل‌ها دیده نخواهد شد. (شکل ۶)

شکل ۶ کاربرد مدالیون در مناظره انتخاباتی ۲۰۱۶ آمریکا

در موسیقی تصویری (MUSIC VIDEO):
یکی از اولین نمونه‌های مدالیون ویدئویی را می‌توان در موسیقی-تصویر Billie Jean دید که در سال ۱۹۸۲ تولید شد. قاب تصویر با بُرش‌های عمودی به سه بخش تقسیم می‌شود و تصویر خواننده در هر سه قسمت دیده می‌شود.

از این فرم مدالیون (چهارتایی) و فرم‌های دیگر، در گفتگوهای خبری تلویزیونی که حالت ویدئوکنفرانس دارند و افراد مختلف در مکان‌های متفاوت به گفتگو می‌پردازند،

شکل ۳ مدالیون پنج تایی در برنامه Don Lemon شبکه CNN

شکل ۴ مدالیون چهار تایی در برنامه CrossTalk شبکه RT

استفاده می‌شود. (شکل ۳ و ۴)

کارگردان سینما هانس کانوزا (Hans Canosa) کاربرد جدیدی از مدالیون را در فیلم گفتگو با زنان دیگر (Conversations with Other Women) (2005) به کار گرفت. در چند صحنه از این فیلم، صفحه نمایش به دو قسمت تقسیم می‌شود. در یک قاب، تصویر بازیگر زن و در قاب دوم تصویر بازیگر مرد دیده می‌شود. هنگام اجرای این صحنه‌ها، دو دوربین، بطور همزمان تصویر هرکدام از بازیگران را ضبط کرده‌اند. (شکل ۵)

شکل ۵

مدالیون و کاربردهای آن در سینما و تلویزیون (قسمت دوم)

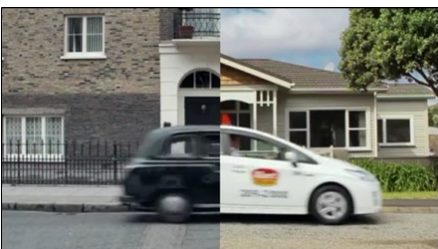
شکل ۱۱) عدم رعایت تناسب سوژه‌های انسانی در قاب‌های

شکل ۱۲) رعایت تناسب‌ها در قاب‌های برابر

در آگهی‌های بازرگانی :

مدالیون در ساختار آگهی‌ها نیز کاربرد دارد و برای ایجاد فضای مقایسه و همزمانی از آن استفاده می‌شود. شکل ۱۵ و ۱۶ نمونه‌هایی از کاربرد مدالیون در تولید آگهی است.

شکل ۱۵ و ۱۶

تصویر چندبخشی (Split Screen) که در ادبیات عرفی تلویزیون ایران به آن مدالیون می‌گویند تقریباً همزمان با تولد سینما ظاهر شد و پس از حدود ۱۲۰ سال همچنان در سینما و تلویزیون کاربرد دارد. به نظر می‌رسد که مدالیون به عنوان یک روش تصویرپردازی، جایگاه خود را در دنیای تصاویر متحرک حفظ خواهد کرد.

مجری (دوربین استودیویی) و مهمان (SNG, Skype و ...) در آنها جاگذاری می‌شود. با توجه به آنچه گفته شد در طراحی مدالیون و جاگذاری منابع در قاب‌ها بایستی تناسب‌ها و اندازه‌ها رعایت شود تا تصویر تلویزیونی به ترکیب بندی مطلوب برسد. در واقع، هنگامی که تصویر افراد را در یک ویدئو کنفرانس تلویزیونی کنار یکدیگر قرار می‌دهیم، نه تنها قاب‌های مدالیون بایستی هم اندازه باشند، بلکه سوژه‌های انسانی که در قاب

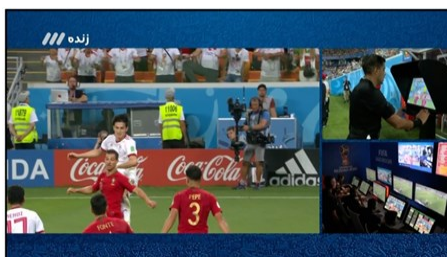
ها قرار می‌گیرند نیز بایستی از لحاظ اندازه نما با یکدیگر تناسب داشته باشند. (شکل ۱۱ و ۱۲)

در برنامه‌های ورزشی :

از مدالیون در پوشش تلویزیونی برخی ورزش‌ها استفاده می‌شود. بطور مثال در اجرای ورزش دارت (Darts) به دلیل فاصله زمانی بسیار اندک بین پرتاب دارت تا برخورد آن با هدف، استفاده از مدالیون دوبخشی رایج است. (شکل ۱۳ و ۱۴)

تصویر ۱۳- کاربرد مدالیون دوبخشی در ورزش دارت

تصویر ۱۴- کاربرد مدالیون سه بخشی در ورزش فوتبال، هنگام مراجعه داور مسابقه به کمک داور ویدئویی (VAR)

شکل ۸

شکل ۹

شکل ۱۰ یک نمونه از انتخاب نادرست الگوی مدالیون برای ویدئوی مکمل است. استفاده از قاب مستطیل عمودی برای جاگذاری ویدئو باعث حذف شدن بخش‌های زیادی از ویدئوی مکمل گردیده و محتوای مورد نظر را دچار اختلال کرده است.

در گفتگوی تلویزیونی :

در بسیار از برنامه‌های تلویزیونی امکان حضور مهمان در استودیو وجود ندارد و به همین خاطر برنامه سازان از شیوه «گفتگوی از راه دور» استفاده می‌کنند. بدین ترتیب که یک مدالیون دوقسمتی عمودی با قاب‌های برابر طراحی می‌شود و تصویر

شکل ۱۰

احمد رضا مرادی

صدای مونو در عصر استریو

تولیدات قدیمی در دهه ۸۰ میلادی به مدیای دیجیتال تبدیل شدند و دوباره از لحاظ الکترونیکی نیز کانال‌سازی روی آن‌ها انجام شد (شبه‌استریو) اما در پی آن، ناکارآمدی این فن‌آوری آشکار شد. به عبارت دیگر فن‌آوری جدید منجر به احیاء و

نوشتن یک فن‌آوری قدیمی شد. احیایی که البته زیاد دوام نیاورد زیرا تبدیل صدای مونو به صدای شبه‌استریو، کیفیت صدای مونو را هم از بین می‌برد و بسیاری از مخاطبان، این تبدیل را نوعی کلاهبرداری می‌دانستند.

گفتنی است منتقدان و اهالی صنعت ضبط نیز در خصوص تبدیل دوباره تولیدات مونو قدیمی به صورت استریو (از لحاظ الکترونیکی و به طرق مصنوعی) کمی اظهار پشیمانی کردند. به دو دلیل، "شبه‌استریو" پذیرفته نشد:

اول اینکه بیشتر منتقدان و مخاطبان، ماهیت موسیقی پاپ و جَز (Jazz) را به عنوان یک هنر پذیرفتند بنابراین برای آنها شنیدن صدای موسیقی پاپ و جَز به صورت مونو یا استریو فرقی نداشت و ماهیت موسیقی ارائه شده مهم بود.

دوم اینکه طرفداران و علاقه‌مندان حرفه‌ای موسیقی، از دهه ۶۰ میلادی انتظارها و استانداردهای خود را از لحاظ جنبه هنری در حوزه ضبط صدا و موسیقی تغییر دادند. صدای استریو باعث شده بود که مکان‌یابی مناسبی برای سازها در ذهن مخاطب شکل گیرد و اگر صدایی را با ساختار استریو شنیده بودند میان این صدا و صدای مونو تمایز قائل بودند، اما برای موسیقی‌هایی که به صورت مونو ضبط و شنیده شده بود، همچنان به صدای مونو آن تعلق خاطر داشتند تا شبه‌استریو.

شبه استریو (PSEUDO-STEREO)

به صداهایی را که به صورت مونو ضبط و میکس شده و با تکنیک هلی الکترونیکی یا آکوستیکی به استریو تبدیل می‌شوند، شبه استریو می‌گویند.

این نظر مخاطبان عادی بود که البته یا امکان شنیدن صدای استریو در آن زمان را نداشتند یا دستگاه‌های پخش‌کننده آن‌ها مناسب این کار نبودند.

با وجودی که سیستم مونو به علت تک کانال بودن، باز تولید صدا را به صورت طبیعی (به گونه‌ای که ما آن را با دو گوش می‌شنویم) محدود می‌کند، اما به علت‌های مختلف و البته بیشتر اقتصادی، مخاطبان و علاقه‌مندان موسیقی به تولیدات شرکت‌های انحصاری این حوزه (صدای استریو) روی خوش نشان ندادند و این امر باعث شد بعد از اینکه گروه‌های Western Electric و EMI اولین ضبط استریو خود را در سال‌های ۱۹۳۲ و ۱۹۳۳ ارائه دادند، وقفه‌ای ۲۵ ساله در تولیدات تجاری استریو بیفتد اما در نهایت از استریو به عنوان استاندارد جدیدی از وفاداری، شفافیت و بازتولید طبیعی صدا استقبال شد.

زمانی که صدای استریو در اواخر دهه ۵۰ و ۶۰ میلادی عرضه شد، تولیدات و میکس‌های مونو سطح پایین و منسوخ قلمداد می‌شدند.

بدین ترتیب در اواسط دهه ۶۰ میلادی فن‌آوری مونو به سبب خراب کردن ساختار و اساس یک ترک موسیقی - به علت پخش شدن آن از یک اسپیکر - لقب «فن‌آوری غیر قابل اعتماد» را به خود گرفت زیرا صدای مونو در مقایسه با صدای استریو صدایی غیر واقعی، تغییر شکل یافته (Distort) و دارای اشکال بود.

با این حال، در آغاز دهه ۷۰ میلادی عده‌ای سعی داشتند تا بازار را به سمت کارهای مونو قدیمی و نوستالژیک سوق دهند. با وجود نقایص صدای مونو، اما بعضی از

سال ۲۰۰۹ یکی از شرکت‌های فعال در حوزه ضبط و پخش، تصمیم گرفت مجموعه‌ای از کارهای گذشته گروه موسیقی Beatles را از نو - به طور ویژه و متفاوت - مستر کند. مخاطبان و هواداران این گروه از این اتفاق بسیار استقبال کردند و این اتفاقی بود که برای گروه‌های مشابه، کمتر رخ داده بود.

از آنجایی که در دهه ۶۰ و ۷۰ میلادی، علاقه‌مندان، این آثار را به صورت مونو شنیده بودند، بازشنوایی مجدد به صورت مونو برای‌شان خوشایند بود. از این رو این شرکت تعدادی از آلبوم‌هایی را که به صورت استریو ارائه شده بودند، دوباره به صورت مونو ارائه کرد. در نتیجه احیای صدای مونو و تمایل مخاطب به صدای مونو، منجر به تثبیت فن‌آوری‌های منسوخ اما نوستالژیک شد.

این جریان‌ها باعث شد تا فن‌آوری‌های قدیمی که دوران طلایی خود را از دست داده بودند، دوباره معرفی شوند و قابلیت‌هایی که برخی معتقد بودند در فن‌آوری‌های جدید حذف شده از نو معرفی و حس شوند.

علاقه‌مندان به موسیقی که مونو را ترجیح می‌دادند، خود را طلایه داران شایسته موسیقی می‌دانستند و طرفداران استریو را بی‌احساس و بی‌سلیقه معرفی می‌کردند. بحث در میان متخصصان بر سر آن بود که آیا میکس‌های مونو مقصود و هدف هنرمند از کار خود را بهتر بیان می‌کند؟ زیرا در دهه ۶۰ میلادی صدای مونو رادیو AM، یکی از رسانه‌های اصلی مردم محسوب می‌شد.

در آن زمان، فن‌آوری استریو انتخاب اول محسوب نمی‌شد و اغلب به دور از نظارت گروه‌های موسیقی و شرکت‌های تولیدی عرضه می‌شد و فقط مخاطبان خاص و ثروتمند را به خود جذب می‌کرد. علاقه‌مندان به مونو هم میکس‌های مونو را منسجم‌تر و تاثیرگذارتر از استریو می‌دانستند و اعتقاد داشتند که میکس‌های استریو به صورت تفکیک شده (با رویکردی ناخوشایند) و کم جان شنیده می‌شوند!!

آیا هنرمند در ارائه کار هنری باید تسلیم انتظار مخاطب باشد؟ آیا هنرمند باید پایبند اصول هنری خود بماند، اگرچه ذائقه مخاطب آن را نپسندد؟

این پرسش‌ها و دیگر پرسش‌های از این دست، نیازمند تحلیل و بررسی اند. این موضوع وقتی درباره رسانه‌های بزرگ که خیل عظیمی از مخاطبان را در بر می‌گیرند و برای خود رسالت هدایتگری قائل‌اند مطرح می‌شوند، اهمیتی حیاتی می‌یابند. این گونه مباحث به درازای عمر هنر همواره بین متفکران مطرح بوده و به دیدگاه‌های متنوعی منجر شده‌اند.

در یک سوی این طیف، مکتب «هنر برای هنر» قرار دارد. بسیاری «تتوفیل گوتیه» را بنیانگذار این مکتب هنری- که به «مکتب پرناس» شهرت دارد- می‌دانند. گوتیه عقیده داشت که هنر هیچ هدفی جز خود ندارد. این مکتب ابتدا در ادبیات و شعر بروز و ظهور داشت. گوتیه معتقد بود شاعر مانند هنرمند مجسمه‌ساز و صنعتگر باید کاملاً بی‌طرف باشد. طرفداران این مکتب معتقدند زیبایی قالب و شیوه بیان، برتر از محتواست. از نظر آنان کمال اثر هنری، کمال فرم و بی‌توجهی به آرمان‌ها و اهداف است.

به عبارت دیگر آنان معتقدند که هنر، متکی به خود است و برای خلق زیبایی، فقط به اصول خود تکیه می‌کند و نیاز به چیز دیگری ندارد. لذا لازم نیست در خدمت هیچ هدف اخلاقی، سیاسی و یا مذهبی باشد.

گوتیه صراحتاً می‌گوید: «ما مدافع استقلال هنریم. برای ما هنر وسیله نیست بلکه هدف است. هر هنرمندی که به فکر چیز دیگری بجز زیبایی باشد در نظر ما هنرمند نیست.» او پا را از این نیز فراتر گذاشت و مدعی شد: «فقط چیزی واقعاً زیباست که به درد هیچ کاری نخورد. هر چیز مفیدی زشت است.

زیرا احتیاجی را بیان می‌کند و احتیاج‌های انسان، همانند مزاج بیچاره و عاجز او پست و تنفرآور است.»

نگرش‌های موجود در مورد هنر دو مورد دیگر را نیز در بر می‌گیرد. یکی «هنر برای مردم» و دیگری «هنر برای خدا».

از دیدگاه هنر خدا محور، موضوع درک زیبایی به کلی متفاوت است و از این منظر، دیدگاه هنر برای هنر ظلم به انسان و خود هنر است.

شاید هنر برای مردم نظریه‌ای معرفت‌شناسانه نباشد که متفکران درباره آن استدلال کرده باشند. ولی رویکرد بسیاری از هنرمندان بوده و هست که در عمل به آن سمت سوق پیدا کرده‌اند و هدفشان جذب مخاطب یا جلب منفعت بوده است. آنچه در سینما از آن با عنوان «نگاه گیشه‌ای» یا در اصطلاح عامیانه «هنر بازاری» یاد می‌شود، ناظر به همین معناست. در این رویکرد که هنرمند به دنبال مطرح شدن یا سود بیشتر یا برخورداری از جایگاه والاتر است، اثر به گونه‌ای ارائه می‌شود که مخاطب می‌پسندد. به عبارت دیگر گویا هنرمند، شاخص‌های هنری بودن اثر را از مخاطب خود می‌گیرد و همواره تابع اوست. البته اینکه هنرمند برای جلب نظر مخاطب تابع او باشد، یک بحث است و این که از جذابیت هنر خود بهره بگیرد تا مخاطب را بیشتر تحت تأثیر قرار دهد بحث دیگری است. در زمانه ما این دو نوع تلقی از عرضه محتوا برای مخاطب، در رسانه‌های متنوع صوتی- تصویری نیز برای افزایش مخاطبان دنبال می‌شود. البته هنرمندانی هم هستند که هدفشان کار برای مردم است و منظورشان از این امر، حمایت از خواسته‌های مردم و پیگیری حقوق آنان

است که این موضوع از بحث ما خارج است. ارائه دهندگان آثار در هر دو تفکر «هنر برای هنر» و «هنر برای مردم»، غالباً نوعی حرکت در سطح را دنبال می‌کنند و نسبت به تعالی و کمال انسان بی‌توجهند.

از دیدگاه هنر خدا محور، موضوع درک زیبایی به کلی متفاوت است و از این منظر، دیدگاه هنر برای هنر ظلم به انسان و خود هنر است زیرا:

۱. مکتب هنر برای هنر با طرد محتوا و پیام از آثار هنری، وسعت پرواز هنر را محدود می‌کند و مانع پرواز آن در اوج می‌شود.

۲. زیبایی هنری در مکتب اصالت هنر در خود متوقف می‌شود. ولی در هنر دینی و توحیدی، زیبایی هنر عقیم نمی‌ماند بلکه روند تکاملی می‌پیماید و به زیبایی حقیقی منتهی می‌شود.

۳. طرد موضوعات سیاسی و اجتماعی از عرصه هنر، هنرمند را در مقابل تجاوزگران به حقوق سیاسی و اجتماعی، خلع سلاح می‌کند.^۱

در فرهنگ ما که از پشتوانه اعتقادات و تفکرات دینی بهره‌مند است، هنر برای هنر خاستگاه و اقبال چندانی نداشته است. به خصوص بعد از انقلاب اسلامی همواره رسیدن به هنر متعالی و متعهد مطرح بوده و رسانه صدا و سیما، هدف خود را حرکت در این مسیر قرار داده است. هرچند پرداختن به این موضوع، از پشتوانه نظری منسجمی برخوردار نبوده است و اغلب هنرمندان دلسوز در صحنه عمل و گاه با سعی و خطا این مسیر را پیموده‌اند. نتیجه این سعی و خطا به طور مشخص دو رویکرد است که ناخواسته در برنامه‌های تلویزیون به صورت‌های زیر بروز و ظهور یافته است:

۱- نقد و تحلیل نظریه هنر برای هنر از منظر تفکر دینی و توحیدی- دکتر میرجلیل اکرمی، محمد رضا عابدی

ارائه مستقیم پیام و محتوا به مخاطب:

گویی پیام‌های مد نظر ما آنقدر زیبایی و جذابیت دارند که دیگر نیازی به بسته بندی هنرمندانه ندارند. گاهی هم، رسیدن به برنامه‌هایی با این ویژگی، ناشی از نفی پرداخت هنرمندانه نیست، بلکه غفلت یا پیچیدگی کار همه را به سمت کارهای ساده بدون در دسر سوق داده است.

و بر محتوا تاثیر تعیین کننده می‌گذارند. زیرا خود، پیام بصری دارند. بهترین و متعالی‌ترین پیام‌ها بدون انتخاب دقیق و ظرایف فرم نمی‌توانند شکلی جذاب و اثرگذار داشته باشند. فرم و محتوا به تنهایی و بدون ترکیب درست با هم ارزش رسانه‌ای ندارند. این جمله را از «یحیی نطنزی» در مقاله

«مرز باریک فرم و محتوا در سینما را بهتر بشناسیم» وام می‌گیریم که: «مهم این است که فرم و محتوا بدون این که بر همدیگر سوار شوند، در هم گره بخورند. این رابطه است که می‌تواند کیفیت استاندارد را تضمین کند.»

اگر هدف تلویزیون، تولید انبوه و دیر نرسیدن برنامه به آنتن باشد و پخش زنده، راه‌حلی برای تحقق این دو موضوع، تلقی شود، نمی‌توان انتظار داشت هنرمندان حوزه فرم، توفیق چندانی داشته باشند.

زیرا همان گونه که باید برای تهیه و تدوین محتوا فکر کرد و وقت صرف نمود، ارائه بهترین فرم متناسب با محتوا نیازمند تفکر خلاق و طراحی هنرمندانه است و در پخش زنده برنامه‌هایی که قابلیت تولیدی شدن دارند، نمی‌توان بی‌درنگ به آنها دست یافت. در این صورت، توقع تقدیر از این هنرمندان در کنار بازیگران و تهیه کنندگان در جشنواره‌های تلویزیونی صدا و سیما هم نابخاست.

زیرا آنها در مقایسه با متولیان محتوا در درجه پایین‌تری دیده می‌شوند.

زمانی هنرمندان قدر می‌بینند که اهمیت تأثیرگذاری فرم برای انتقال پیام در فرآیند برنامه سازی محترم شمرده شود.

فراخی برای حرکت و پرداخت هنرمندانه باقی نمی‌ماند.

دام دیگری که باید با دقت مراقب آن بود این است که نباید فرم و محتوا را به مثابه ظرف و مظروف بدانیم.

در یک درک مرسوم و البته غلط، فرم تلویزیونی ظرفی تلقی می‌شود که مظروفی به نام محتوا در آن ریخته می‌شود. این موضوع از آن جهت اشتباه است که هر محتوایی با هر فرمی تطابق ندارد. برای مثال اگر ضرباهنگ یک برنامه گفتگو محور به طور ذاتی کند باشد، این تصور که با حرکات دوربین و کارگردانی، ضرباهنگ اصلاح خواهد شد کاملاً اشتباه است. اشتباهی که در مقطعی از زمان شبکه‌های سیما به آن گرفتار شده بودند.

«مهم این است که فرم و محتوا بدون این که بر همدیگر سوار شوند، در هم گره بخورند. این رابطه است که می‌تواند کیفیت استاندارد را تضمین کند.»

گاهی زاویه دوربین، اندازه نما، میزان رنگ و نور نماها، ترکیب‌بندی عناصر و رنگ‌های موجود در قاب تصویر، توالی نماها پشت سر هم، زمان سویچ از یک منبع به منبع دیگر

۲) بمباران مکرر ذهن مخاطب با یک پیام به جای عمق بخشیدن به پیام با بهره بردن از زیباشناسی تصویر:

شاید فلسفه این رویکرد این است که ارائه پر حجم پیام، نسبت به دیگر ابزارها، اثرگذاری آن را بر بیننده بیشتر می‌کند. آنچه قابل تامل است و باید مواظب بود اشتباه درک نشود، این است که اگر چه تفکر دینی بر خلاف مکتب «هنر برای هنر» معتقد است پیام، احساس و تعهد و آرمان‌ها و اعتقادات هنرمند در زیبایی اثر هنری خللی ایجاد نمی‌کند اما نباید این گونه تلقی شود که پیام (هر چند متعالی) از پرداخت هنرمندانه بی‌نیاز است.

بسیاری از متولیان برنامه‌سازی در تلویزیون، اگر چه در مقام نظر با این موضوع مخالفت نمی‌کنند اما در عمل اقبالی به آن نشان نمی‌دهند. به همین دلیل همواره پرداختن به فرم هنرمندانه در سایه محتوا به چشم نیامده یا لاقلاً در حد محتوا مورد توجه نبوده است. البته توجه به ارائه هنرمندانه محتوا در قالب فرم مناسب، مستلزم شرایطی است.

یکی این است که پیام باید در لایه‌های مختلف ارائه شود و نمی‌توان از هنرمندان توقع داشت که پیام تخت و مستقیم را هنرمندانه ارائه کنند. زیرا در این صورت ابزار متنوع و زیادی در اختیار ندارند و مجال

Asymmetric Digital Subscriber Line (ADSL)

همان گونه که در شماره ۷۰ و ۷۲ نشریه بسامد توضیح داده شد، مودم های Voice-Band یا مودم های Dial up محدودیت بزرگی حداکثر نرخ بیت ۶۴ کیلوبیت بر ثانیه داشتند؛ به علاوه در آن مودم ها امکان مکالمه تلفنی و تبادل داده با اینترنت به صورت همزمان وجود نداشت.

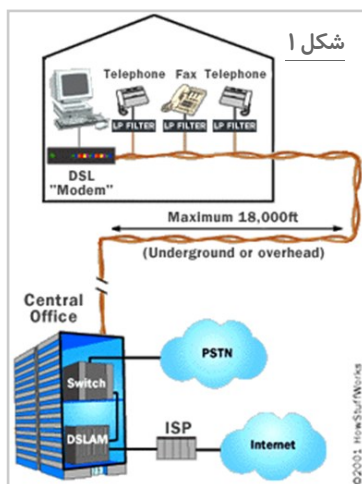
از طرفی در مقالات اولیه شبکه داده توضیح دادیم که شرکت های مخابراتی در طول قرن بیستم، در سراسر کشورها حجم بسیار زیادی کابل کشی سیم مسی انجام داده و در مبالغ سرسام آوری هزینه کرده بودند و در ارزیابی سرمایه های آن شرکت ها درصد بالایی از دارایی های آنان را ارزش این سیم ها تشکیل می دادند. ایده ADSL این بود که از همین زیرساخت های سیم های مسی - که برای شبکه تلفن ایجاد شده بود - بدون نیاز به تغییرات عمده استفاده شود و در عین حال نرخ تبادل داده افزایش یابد.

از سویی رشد فناوری باعث شده بود مردم، شرکت ها و مؤسسات تقاضاهای دسترسی پهن - باند به شبکه با سرعت بیشتری داشته باشند. شرکت های مخابراتی که برای خطوط مسی تلفن سرمایه گذاری زیادی کرده بودند، به این نتیجه رسیدند که فرصت تجاری خوبی برایشان فراهم شده است که در شبکه، سرمایه گذاری تکمیلی انجام دهند و به مشتریان سرویس بهتری ارائه کنند.

ایده ADSL این است که به مشترکان این امکان داده شود که علاوه بر سرویس تلفن و استفاده از اینترنت - که البته اختلالی در مکالمه تلفنی ایجاد نمی کند و توسعه سیستم نیازچندانی به تجهیزات خاص، حداقل در سمت مشتری، ندارد - تمهیدی به کار گرفته شود که سرعت تبادل داده

افزایش چشمگیری داشته باشد.

در این سیستم، رایانه خانه از طریق مودم ADSL به شبکه مخابرات وصل می شود. در سمت دیگر خط در مرکز مخابراتی، DSLAM (Digital Subscriber Line Access Module) قرار دارد. (شکل ۱)

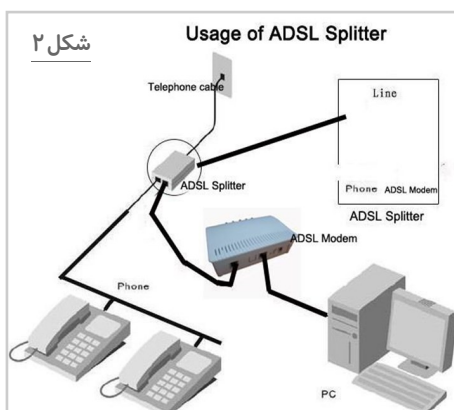

کار DSLAM این است که از کل عرض باند فرکانسی خط تلفن که حدود ۲/۲ مگاهرتز است بخش کوچکی یعنی حدود ۴ کیلوهرتز را به مکالمه تلفنی و بقیه را به تبادل داده اختصاص می دهد. اما پهنای باند اختصاص یافته به تبادل داده، به صورت متقارن برای ارسال و دریافت تقسیم نمی شود. بلکه بخش Down Stream - بازه ای فرکانسی که در آن مرکز مخابراتی، داده را برای مشتری می فرستد - نسبت به بازه Up Stream - که مشتری اطلاعاتش را به مرکز مخابراتی ارسال می کند - پهنای باند بسیار بیشتری در اختیار دارد. اما سؤال مهم این است که چگونه مکالمه تلفنی و تبادل داده با شبکه از هم تفکیک می شوند؟

همانگونه که در شکل ۲ دیده می شود چیزی به نام جداکننده (Splitter) این کار را انجام می دهد. جداکننده (Splitter) چیزی جز فیلتر پایین گذر نیست که باند فرکانسی مربوط به مکالمه تلفنی را از ارسال و دریافت داده با شبکه جدا می کند و در نتیجه از همان ابتدا

داده های تلفنی و داده های شبکه از هم تفکیک می شوند.

بنابراین در مرکز مخابراتی بخش پایین باند که ۴ کیلوهرتز است به سوئیچ مخابراتی (Voice Switch) و بخش بالایی باند که از ۷/۸ کیلوهرتز شروع می شود (بین ۴ تا ۷/۸ کیلوهرتز باند محافظ است) به DSLAM تحویل داده می شود. عکس این اتفاق در جداکننده (Splitter) مقصد نیز اتفاق می افتد یعنی ۴ کیلوهرتز پایین باند به تلفن و بالای ۷/۸ کیلوهرتز به مودم ADSL تحویل داده می شود. بنابراین در این صورت، از همه پهنای باند خط تلفن، یعنی فرکانس صفر

(DC) تا ۲/۲ مگاهرتز استفاده می شود. با این اتفاق، از سرمایه گذاری کلانی که برای سیم مسی انجام شده، استفاده تازه ای می شود و در عین حال پهنای باند بسیار بسیار بزرگی در اختیار مودم های ADSL قرار می گیرد؛ زیرا دیگر تبادل داده از طریق سوئیچ تلفن که ۶۴ کیلوبیت بر ثانیه ظرفیت دارد انجام نمی شود بلکه به باکس DSLAM می رود که با طراحی مناسب آن و مودم ADSL می توانیم تقریباً در کل عرض باند ۲/۲ مگاهرتز کار کنیم. بعلاوه مکالمه تلفنی و تبادل داده در شبکه به صورت همزمان میسر خواهد بود. در شماره آینده، این مبحث را پی می گیریم.

این نشان از توانمندی بالای عوامل تولیدی و فنی حاضر در کره جنوبی بود. اما آنچه این بازی‌ها را از ادوار قبلی آن در حوزه انتقال صدا و تصویر متمایز می‌کرد:

(۱) بهره‌مندی تیم‌های تولیدی از بستر ارسال و دریافت صدا، تصویر و نوشتار بر بستر G5 بود. بستری که از قریب یک سال پیش در جاکارتا و پالمبانک مهیا شده بود و امکان ارسال و دریافت در پهنای باند بیشتر و با سرعت بالا را فراهم می‌کرد.

برای مثال در مسابقات فوتبال بازی‌های آسیایی اخیر (۲۰۱۸ اندونزی) برای هر بازی دوازده دوربین در اطراف زمین چیده شده بود. (شکل ۱) شرح وظایف دوربین‌ها در جدول ۲ ارائه شده است. در بازی‌های آسیایی ۲۰۱۴ در همه دیدارهای ماقبل فینال فوتبال از ۱۲ دوربین استفاده (شکل ۲) و برای بازی رده‌بندی و فینال ۴ دوربین به آن اضافه شد. (شکل ۳) تصویربرداری و صدابرداری به‌طور کلی در بازی‌های ۲۰۱۴ بهتر از ۲۰۱۸ اندونزی بود و

یکی از زیباترین و ماندگارترین گل‌های فوتبال ایران، گل مرحوم کاپیتان سیروس قایقران به کره جنوبی است. گلی مهم و تاریخی در نیمه‌نهایی بازی‌های آسیایی ۱۹۹۰ (۱۳۶۹) که در پکن چین برگزار شد. ایران در آن بازی‌ها با چهار مدال طلا به‌عنوان پنجمی کلی رقابت‌ها رسید. یکی از این طلاها متعلق به تیم ملی فوتبال ایران بود. سال‌های سال گل مرحوم سیروس قایقران از زوایای مختلف و در قاب برنامه‌ای گوناگون به‌عنوان آرشیوی ارزشمند، پخش می‌شد: از پنج نمای مختلف با تصاویر آهسته. کارگردانی فوتبال با این تعداد دوربین در آن سال‌ها برای فوتبال دوستان ایرانی شگفت‌آور بود. در سال‌های بعد، پیشرفت فن‌آوری و ایده‌های جدید کارگردانی و صدابرداری ورزشی، صدا و تصاویر جالب‌تر و با کیفیت‌تری را ارائه کرد. اتفاق عجیب، اما بازی‌های آسیایی اندونزی ۲۰۱۸ بود که تصاویر بسیاری از مسابقات کاروان تیم ملی با کیفیتی به مراتب پایین‌تر از بازی‌های آسیایی ۱۹۹۰ از شبکه سه و شبکه ورزش سیما پخش شد. بعد از بازی‌های ۲۰۰۶ دوحه قطر که تعدادی از مسابقات به‌صورت HD و با صدای استریو تولید و پخش شد، در سال‌های ۲۰۱۰، ۲۰۱۴ و ۲۰۱۸ سیگنال تولیدی تمامی مسابقات به‌صورت HD و با صدای استریو بود.

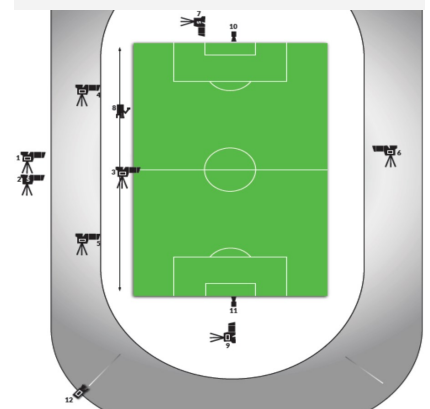
جدول ۱) مقایسه بازی‌های ۲۰۱۴ با ۲۰۱۸ از نظر ساختار فنی تلویزیونی

۲۰۱۸ جاکارتا- پالمبانک	۲۰۱۴ اینچئون	سیگنال استاندارد بین‌المللی
HD	HD	فرمت سیگنال ویدئو
HD-SDI ۱۰۸۰i (16*9)	HD-SDI ۱۰۸۰i (16*9) SD-SDI ۴۸۰i(16*9)	فرمت سیگنال صدا
۴ کانال امبد شده با تصویر	۴ کانال امبد شده با تصویر	چیدمان کانال‌های صدا
CH 1: TV Stereo IS Left CH 2: TV Stereo IS Right CH 3: English commentary CH 4: TV mono IS	CH 1: TV Stereo IS Left CH 2: TV Stereo IS Right CH 3: TV Mono IS CH 4: TV mono IS & English commentary	مرجع کالیبراسیون صدا
-۱۸ dBFS	-۲۰ dBFS	تعداد واحدهای سیار
۳۹	۵۱	تعداد دوربین‌ها
-----	۵۰۵	

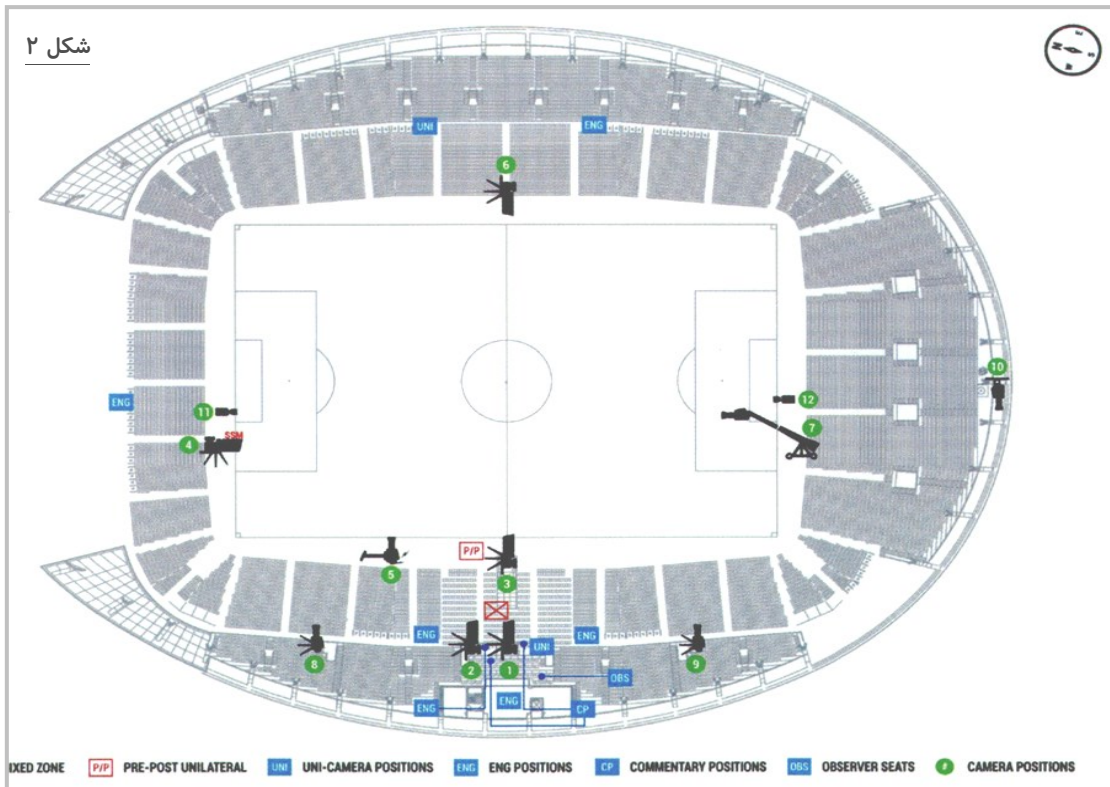
جدول ۲) Camera Narrative برای بازی فوتبال در بازی‌های آسیایی ۲۰۱۸

No.	Type	Lens	Position	Coverage
۱	Hardcam	۲۰-۱	Platform - High in centre of pitch on gantry on ۰,۵ platform	Wide master shot
۲	Super Slow Motion	۸۶-۱	Alongside camera one to the right	Tight close ups of action and players
۳	Hardcam	۸۶-۱	Centre at ground level ۴m from touchline	Tight close ups of action and players
۴	Hardcam	۲۰-۱	Level with edge of left hand penalty area in gantry on ۰,۵ platform	Replay coverage of offside decisions and general play
۵	Hardcam	۲۰-۱	Level with edge of right hand penalty area in gantry on ۰,۵ platform	Reverse coverage, teams out and bench shots, some replays
۶	Hardcam	۸۶-۱	Platform - Opposite side and level to camera ۱, on halfway line on a ۰,۵ m platform	End on coverage for replays and live situations
۷	Super Slow Motion	۸۶-۱	Low behind left hand goal	End on coverage for replays and live situations
۸	Handheld on Steadicam	۱۱-۱	Various positions alongside line	Play coverage, team introductions and celebrations plus RHBs pre and post
۹	Hardcam	۲۰-۱	Platform - Situated behind right hand goal on a ۷m tower looking down the pitch	End on coverage for replays and live situations
۱۰	Single chip mini cam	۸-۱	In left hand goal.	Point of view shots inside goal
۱۱	Single chip mini cam	۸-۱	In right hand goal. High in corner of net farside (goal keeper's right).	Point of view shots inside goal
۱۲	Handheld Unmanned	Wide	High corner of stadium	Fixed beauty shot over stadium

شکل ۱) چیدمان دوربین‌ها در مسابقات فوتبال بازی‌های آسیایی ۲۰۱۸ اندونزی

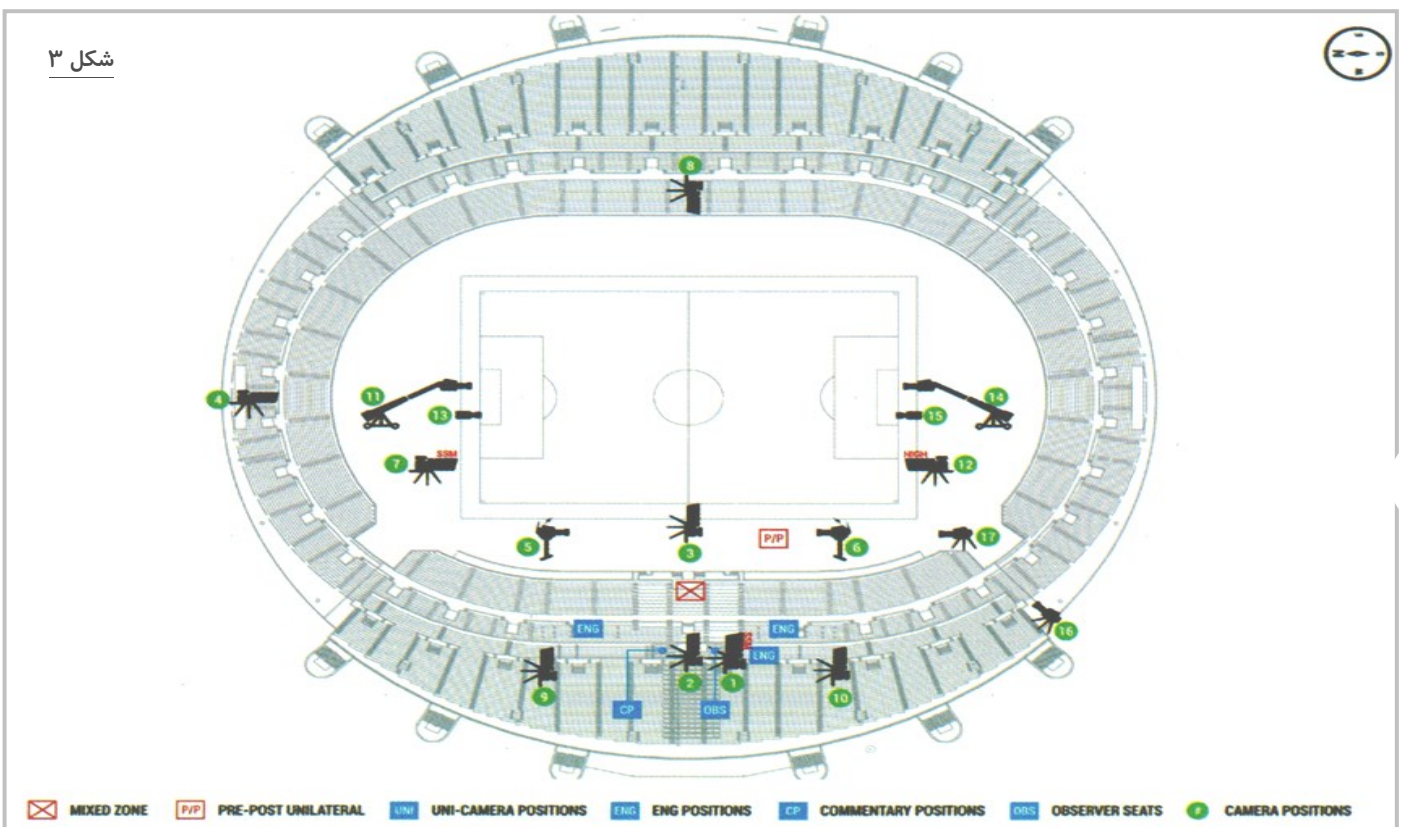

شکل ۲

۲) ارتباط میان دو شهر جاکارتا و پالمبانک که در حدود ۶۰۰ کیلومتر از هم فاصله داشتند و سیگنال‌های صدا و تصویر با کم‌ترین مشکل بین این دو شهر ارسال و دریافت می‌شد. بستر فیبر نوری برای این تبادل مورد استفاده قرار گرفته بود و سیگنال‌ها همگی در IBC مدیریت می‌شد. مخاطبان ایرانی سهم کمی در تماشای تصاویر بدیع و جذاب مسابقات قایقرانی این دوره داشتند اما کاروان ورزشی و رسانه‌ای ایران از بستر G5 بسیار استفاده کردند.

شکل ۳

احد رجایی

ویژه برنامه های المپیک نمایش داده شوند. همین فرصت باعث شد تا وظیفه طراحی سه پوستر المپیک چین به من سپرده شود. با توجه به اینکه قرار بود این کارها به عنوان اولین کارهای من ارزیابی شوند، سعی کردم با تمام وجود پروژه را انجام دهم. بعد از اتمام کار آنها را پاسپارتو (قاب بندی) کردم و پشت میز خودم روی دیوار چسباند.

رئیس آتلیه - آقای بهمن زاده - و دو نفر از گرافیست های با سابقه که کارها را داوری می کردند، طرح های مرا پذیرفتند و قرار شد از آن ها در برنامه استفاده شود و به این صورت اولین گزارش کاری من بعنوان کارمند تولید سیما به مدیر پشتیبانی شبکه یک داده شد.

بعد از چند سال برای انتقال به واحد طراحی صحنه همین امتحان برای یک دکور تلویزیونی انجام شد که باید تمامی مراحل ایده پردازی، طراحی و نقشه های اجرایی آن بی کم و کاست انجام می شد که مشخص شود آیا اصول زیربنایی کار را به عنوان یک طراح می دانم یا خیر و بدین گونه بود که فعالیت هنری من در معاونت سیما آغاز شد.

غرض از بیان این خاطره این بود که در آن زمان نوع استخدام افراد بر اساس توانایی و صلاحیت کاری ایشان در انجام دادن کارهای تولیدی در بخش های گرافیک و طراحی صحنه بود ولی کم کم این شاخص ها در بررسی صلاحیت افراد کمرنگ تر شد.

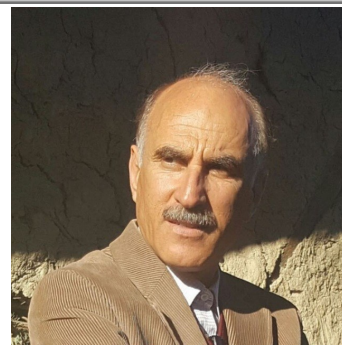

نقاشی آبرنگ، اثر عبدالعباس برغشی

خاطره:

سال ۶۸ بود که تازه از دانشگاه فارغ التحصیل شده بودم و می بایست خود را برای تعیین محل خدمت در سازمان به اداره کل تامین نیروی انسانی معرفی می کردم.

بعد از آن، برای سنجش مهارت کاری، به آتلیه گرافیک شبکه یک معرفی شدم. برای ارزیابی صلاحیت حرفه ای بنا شد کاری به من سپرده شود. آن سال المپیک ورزشی کشورهای آسیایی در چین برگزار می شد و شبکه یک، به کپشن های گرافیکی برای برنامه های زنده نیاز داشت تا در خلال

سوابق تحصیلی:

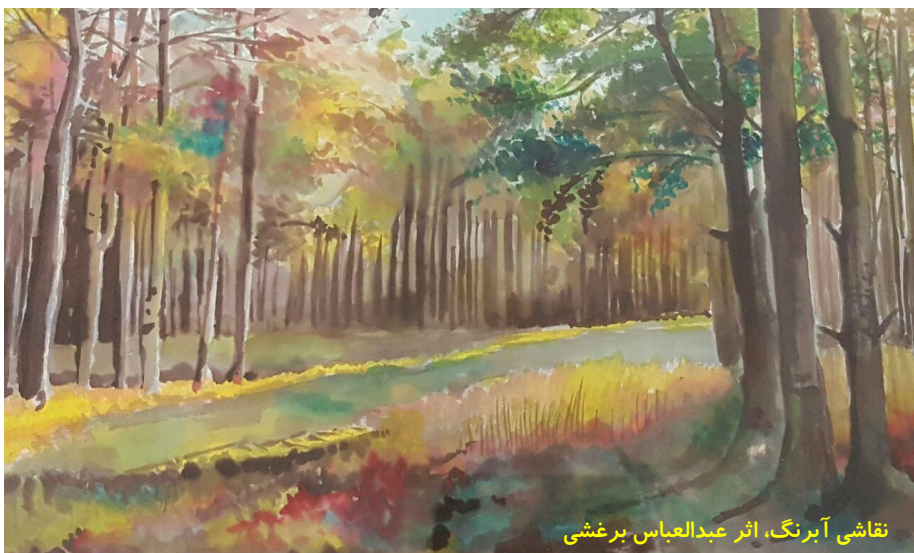
- کارشناسی گرافیک از دانشگاه صدا و سیما
- کارشناسی ارشد انیمیشن از دانشگاه تئاتر و سینما دانشگاه هنر تهران

سوابق تالیفی:

- نگارش کتاب طراحی صحنه و هویت بومی
- نگارش کتاب مبانی طراحی صحنه

سوابق اجرایی:

- فعالیت در آتلیه گرافیک و طراحان صحنه شبکه یک به مدت ۲۰ سال
- مسئول هنری و داور جشنواره های معاونت سیاسی، برون مرزی و سیما
- برنده چند جایزه برای طراحی آرم و پوستر در جشنواره های داخلی و خارجی
- طراحی پوستر تئاتر (پرواز) برای جشنواره ای در آمریکا
- طراحی سه دوره پوستر جشنواره تئاتر فجر
- طراحی پوستر برای فیلم های سینمایی
- طراحی صحنه برای شماری از نمایش ها از جمله در تالار رودکی برای «اپرای رودابه»
- طراحی صحنه برای برنامه های سیاسی از جمله سه دوره انتخابات ریاست جمهوری
- تدریس در دانشگاه صدا و سیما، دانشکده هنر و معماری، دانشکده هنر بوشهر، دانشکده هنر شیراز، دانشکده هنر دانشگاه علوم و تحقیقات اراک، دانشکده هنر دانشگاه علوم و تحقیقات دامغان و تدریس در کشورهای افغانستان و عراق
- برگزاری چند نمایشگاه انفرادی و شرکت در چند نمایشگاه گروهی
- شرکت در دوسالانه طراحان گرافیک کشور
- مدیر مسئول انتشارات عرفان کهن

نقاشی آبرنگ، اثر عبدالعباس برغشی